

NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

Strategi 2020 - 2025

Innledning	1
Formål med strategien	1
Et tilbakeblikk på organisasjonens historie	2
Hvor står vi i dag?	3
Overordnet mål og prioriterte innsatsområder	4
Spre informasjon om de medisinske og humanitære konsekvensene av atomvåpen	5
Utfordre ideen om at atomavskrekking gjør verden tryggere	5
Arbeide for at Norge signerer og ratifiserer FNs atomvåpenforbud	6
Målgrupper og tilnærming	7
Organisasjon	9

1. Innledning

Leger har en yrkesetisk plikt til å ivareta pasientenes liv og helse. Ved bruk av atomvåpen vil ingen være i stand til å gi nødvendig helsehjelp – skadeomfanget vil være for stort og strålingsfaren for høy. Derfor engasjerer leger seg for å forebygge katastrofen ved å avskaffe atomvåpen.

Norske leger mot atomvåpen (NLA) ble etablert i 1982. Foreningens formål er å spre opplysning om medisinske konsekvenser av atomkrig og arbeide for kjernefysisk nedrustning og redusert fare for atomkrig. En viktig del av dette arbeidet er å påpeke at også forskning, utvikling og utplassering av atomvåpen har sammenheng med de alvorlige problemene verden står overfor når det gjelder miljø og økonomisk utvikling.

NLA er en del av International Physicians for the Prevention of Nuclear War, IPPNW, som fikk Nobels Fredspris i 1985 for å ha "gjort menneskeheten en uvurderlig tjeneste ved å spre autoritativ informasjon og ved å skape økt bevissthet om de katastrofale følgene av atomkrig".

NLA er partner i Den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen (ICAN). ICAN ble tildelt Nobels fredspris i 2017 "for sitt arbeid med å påpeke de katastrofale humanitære konsekvensene av enhver bruk av atomvåpen og for sin banebrytende innsats for å få til et traktatfestet forbud mot slike våpen".

NLA har i alle år hatt god kontakt med Den norske legeforening, som har gjort flere vedtak om å støtte arbeidet for eliminering av atomvåpen. Legeetisk forholder både Legeforeningen og NLA seg til Verdens legeforening (World Medical Association, WMA) som erklærer at leger i henhold til sitt ansvar for liv og helse, har plikt til å arbeide for å avskaffe atomvåpen.

WMA ønsker atomvåpenforbudet velkommen, og oppfordrer alle stater til raskt å signere og ratifisere FN-traktaten som forbyr atomvåpen.

2. Formål med strategien

Formålet med dette strategidokumentet er å nedfelle skriftlig organisasjonens prioriterte målsetninger og metoder i perioden 2020-2025.

Strategien er ment å være konkret nok til å fungere som et styringsdokument for styre og sekretariat, men fleksibel nok til å muliggjøre tilpasninger i en stadig omskiftelig verden, der både den globale sikkerhetssituasjonen og det politiske landskapet knyttet til atomvåpen er i endring, og der NLA's økonomiske ressurser er høyst uforutsigbare. Skulle rammevilkårene endre seg radikalt, må strategien revideres.

Strategien er utformet basert på diskusjoner med interesserte medlemmer av styre, råd og sekretariat, og innspill fra eksterne eksperter. Strategien er vedtatt av styret 4. februar 2020.

3. Et tilbakeblikk på organisasjonens historie

Norske leger mot atomvåpen (NLA) har en sterk tilknytning både til IPPNW som moderorganisasjon og ICAN som en spydspiss i arbeidet for et forbud mot atomvåpen.

IPPNW har en forhistorie tilbake til 1960 med dannelsen av den amerikanske legegruppen Physicians for Social Responsibility (PSR), som under ledelse av den kjente kardiologen Bernhard Lown arbeidet for å forby prøvesprengninger med atomvåpen og formidle informasjon om de humanitære og medisinske virkningene av atomangrep.

IPPNW ble stiftet i 1980 av Lown og hans venn og kardiolog-kollega Evgeny Chazov fra USSR Cardiological Institute da de under den kalde krigen trosset den spente situasjonen og møttes i nøytrale Sveits. IPPNW er ifølge målsettingen *«en politisk uavhengig internasjonal sammenslutning av legeorganisasjoner viet forskning, undervisning og påvirkning relevant til forebygging av atomkrig. For å oppnå dette vil IPPNW forsøke å forebygge all krig, fremme ikke-voldelig konfliktløsning og minske effekten av krig og forberedelse av krig på helse, utvikling og miljø»*. Hovedretningslinje er dialog og folkelig deltakelse.

Fem år etter stiftelsen hadde organisasjonen 135 000 tilknyttede leger i 40 nasjonale avdelinger, og i 1985 fikk IPPNW Nobels fredspris for å ha *«performed a considerable service to mankind by spreading authoritative information and by creating an awareness of the catastrophic consequences of atomic warfare»*. Nobelkomiteen la også vekt på at *“the organization was formed as a result of a joint initiative by Soviet and American physicians and that it now draws support from physicians in over 40 countries all over the world.”* Tildelingen var kontroversiell. IPPNW fikk kritikk for ikke å ha hjulpet dissidentene i østblokk-landene, og beskyldt å være kommunister og medløpere med Sovjetunionen.

En uke etter Nobel-seremonien hadde de to stifterne, Lown og Chazov, et tre timer langt møte med Sovjetunionens president Mikhail Gorbatsjov. Dette møtet bidro til å overbevise Gorbatsjov om at Sovjet burde gå foran med ensidige initiativ for å sette fart på nedrustningsarbeidet, for deretter å trekke USA med i nye forhandlinger. Etter møtet forlenget Sovjet sitt moratorium på prøvesprengninger i 3 måneder, og i Reykjavik i 1986 foreslo Gorbatsjov for Reagan å avskaffe alle atomvåpen innen år 2000. Utviklingen etterpå tyder på at møtet ledet til viktige nedrustningsavtaler som INF- og START-avtalene. IPPNW brakte atomtrusselen frem på den internasjonale sakslstens førsteplass og viste at øst og vest kan møtes. I løpet av 1990-årene ble det et politisk tøvær mellom stormaktene med omfattende reduksjoner i atomvåpenarsenalene på begge sider. Mye taler for at IPPNW var en sentral

katalysator i de politiske prosessene som (midlertidig) førte verden et stykke bort fra kanten av det kjernefysiske stupet.

Norske leger mot atomvåpen ble stiftet i 1982 som den norske avdelingen av IPPNW. Organisasjonen het opprinnelig Norske leger mot atomkrig, men navnet ble endret i år 2000 i erkjennelsen av at en atomkrig bare kan unngås ved avskaffelse av alle atomvåpen. NLA var tidligere åpen bare for leger og medisinstudenter, men åpnet i 2018 også for andre som støtte-medlemmer.

Nobels fredspris til IPPNW i 1985 førte til en radikal økning i oppmerksomhet rettet mot NLA, hvilket bød på både utfordringer og muligheter for den nye foreningen og ga den en kraftig dytt fremover. Medlemstallet økte bratt til nærmere 2000.

I 2007 ble den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen, ICAN, startet i Australia, som en reaksjon på manglende fremgang i arbeidet med å avskaffe atomvåpen. Ved å engasjere et bredt spekter av organisasjoner og aktører, samt ved å jobbe sammen med likesinnede regjeringer (som Norge) og den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmåne- bevegelsen, bidro ICAN til å endre retorikken rundt atomvåpen og rette oppmerksomheten på de humanitære konsekvensene av bruk av atomvåpen. Våpnenes ofre fikk en sentral rolle i kampanjen.

Den norske regjering hadde en sentral rolle i oppstarten av *det humanitære initiativet*, og NLA, Nei til atomvåpen og Pugwash Norge stiftet i 2010 ICAN Norge etter oppfordring og med økonomisk støtte fra Utenriksdepartementet. Norge var vertsland for den første mellomstatlige konferansen om de humanitære konsekvensene av atomvåpenbruk i 2013. Etter hvert ble et forbud mot atomvåpen et uttalt mål for kampanjen. Omtrent samtidig ble det regjeringsskifte i Norge. Under den nye regjeringen trakk Norge seg fra prosessen med referanse til vårt NATO-medlemskap. Norge deltok ikke i forhandlingene som ledet fram til vedtaket om FNs atomvåpenforbudet i 2017, og har foreløpig verken signert eller ratifisert denne traktaten.

4. Hvor står vi i dag?

Fremskrittene ved utgangen av den kalde krigen stoppet dessverre opp. Siden har den geopolitiske situasjonen utviklet seg ustabil, med nye regionale og globale spenninger og konflikter, blant annet mellom atommaktene India og Pakistan, og mellom USA og Russland, Iran, Nord-Korea og Kina. Stormaktene investerer igjen enorme summer i kjernevåpen, og det verbale aggresjonsnivået har steget. Atomvåpen er gitt en mer sentral plass i USAs forsvarsstrategi, og det foregår en betydelig opprustning i Asia. I januar 2020 stilte atomeksperter i The Bulletin of Atomic Scientists dommedagsklokka frem til 100 sekunder på midnatt. Dommedagsklokka, opprettet i 1947, er en symbolsk urskive som viser hvor nær vi er menneskeskapt global ødeleggelse. Aldri før har klokken stått nærmere midnatt. I juli 2019 uttalte tidligere generalsekretær Ban Ki-Moon i FNs sikkerhetsråd at "faren for atomkrig er nå høyere enn på flere tiår".

Det internasjonale rammeverket for nedrustning og våpenkontroll er under sterkt press. INF-avtalen brøt sammen i 2019, Iran-avtalen er forkastet av USA og står i fare, og det fryktes at New START ikke vil forlenges. Ikke-spredningsavtalen (NPT) som trådte i kraft i 1970 har bremsset spredning av atomvåpen og antakelig bidratt til reduksjon av antall atomstridshoder, men har ikke lagt tilstrekkelig press på atomvåpenstatene med tanke på total nedrustning. På NPTs tilsynskonferanse i 2015 klarte man ikke komme til enighet om et sluttokument.

Etter hvert som kravet om et forbud mot atomvåpen ble sterkere, med begrunnelse i atomvåpens humanitære konsekvenser, ble det politisk sensitivt å referere til disse konsekvensene.

I juli 2017 vedtok likevel et stort flertall av FNs medlemsland en traktat som forbyr atomvåpen. Traktaten trer i kraft når 50 land har ratifisert den, og da vil besittelse og trussel om bruk av atomvåpen bli forbudt etter folkeretten. FNs atomvåpenforbud har bidratt til en ny giv i kampen mot atomvåpen og har, med ICAN i spissen, mobilisert aktivister og statsledere på tvers av landegrensene. Gjennom Nobels fredspris til ICAN i 2017 har temaet fått ytterligere oppmerksomhet. Prisen har dessuten bidratt til at ICAN når fram med sitt budskap til enda flere, både i Norge og internasjonalt.

FN-traktaten som forbyr atomvåpen skaper en sterkere norm mot atomvåpen, men traktaten svekkes ved at ingen atomvåpenstater eller deres allierte støtter opp om den.

Til tross for de katastrofale medisinske og humanitære konsekvensene av bruk av atomvåpen, og den økte faren for bruk (enten villet, ved uhell, eller ved terror), har atomvåpensaken begrenset oppmerksomhet i Norge. Det er generelt lite kunnskap både i befolkningen og blant beslutningstakere om problemet, og lite debatt rundt mulige strategier for å skape press på atomvåpenstatene for gjensidig nedrustning.

Norge har ikke signert atomvåpenforbudet, til tross for at et stort flertall av Norges befolkning mener at det er riktig. Norge har heller ikke stilt seg bak resolusjonene om atomvåpens humanitære konsekvenser som har blitt fremmet hvert år under FNs generalforsamling siden 2015.

NLAs medlemstall har gradvis sunket siden 1985, men det siste året har grafen snudd. Ved utgangen av 2019 hadde vi 860 medlemmer.

5. Overordnet mål og prioriterte innsatsområder

NLAs overordnede mål er **en verden fri for atomvåpen**. Dette er en ambisiøs målsetting som vår organisasjon ikke kan oppnå alene. Det er derfor viktig at vi samarbeider med andre aktører, og at vi er bevisste på vår rolle sett opp mot andres bidrag.

For å arbeide effektivt med begrensede ressurser, vil vi i strategiperioden prioritere tre arbeidsfelt. Vi skal:

- spre informasjon om de medisinske og humanitære konsekvensene av atomvåpen
- utfordre ideen om at atomavskrekking gjør verden tryggere
- arbeide for at Norge signerer og ratifiserer FNs atomvåpenforbud

Spre informasjon om de medisinske og humanitære konsekvensene av atomvåpen

En grunnleggende del av NLAAs arbeid er å spre informasjon om de medisinske og humanitære konsekvensene av testing, produksjon og bruk av atomvåpen. Slik vil vi bidra til å fremme økt forståelse og oppmerksomhet i Norges befolkning for betydningen av å avskaffe atomvåpen og sette temaet høyere på den politiske dagsordenen.

Å få debatten om atomvåpen til å handle om konsekvensene og hvordan atomvåpen kan påvirke oss alle, har vist seg effektivt.

«Det humanitære initiativet» startet med den internasjonale statlige Oslo-konferansen i 2013. I 2014 ble konferanser med samme tema arrangert i Nayarit i Mexico og Wien i Østerrike. Konferansene samlet statsparter, FN-organisasjoner, Røde Kors og Røde Halvmåne-bevegelsen, academia og sivilsamfunn for å diskutere de humanitære konsekvensene og risikoen knyttet til atomvåpen.

Det humanitære initiativet ble en viktig forløper for FNs atomvåpenforbud. Derfor har det å snakke om «atomvåpens humanitære konsekvenser» etterhvert blitt politisert, og norske myndigheter vegrer seg nå for å komme med tydelige uttalelser om atomvåpens humanitære konsekvenser.

Som leger har vi mye relevant kunnskap og kompetanse når det gjelder helseaspekter ved atomvåpen. Både trykk-, varme- og knusningsskader er kjente medisinske områder. Leger bruker radioaktiv stråling både diagnostisk og terapeutisk og har således førstehåndskunnskap om potensielle strålingsskader.

NLA vil bidra til at legers kunnskap om de medisinske konsekvensene av atomvåpen opprettholdes ved å oppfordre til at temaet tas inn i studieplaner ved norske medisinske fakultet. Vi bidrar også til å spre kunnskapen internasjonalt gjennom det gratis nettkurset Medical Peace Work, hvor to av NLAAs rådsmedlemmer er sentrale bidragsytere.

Vi skal bruke vår medisinske ekspertise til å spre faktabasert informasjon om de humanitære konsekvensene av atomvåpen. At denne informasjonen igjen kommer på dagsorden, er en forutsetning for å lykkes med arbeidsfelt 2 og 3.

Utfordre ideen om at atomavskrekking gjør verden tryggere

Avskrekking er i militær strategi en betegnelse på en troverdig evne til å gjengjelde et angrep med så stor kraft at omkostningene ved å angripe, sett med angriperens

øyne, åpenbart ikke står i forhold til gevinsten, slik at han velger å avstå fra angrepet. (Store norske leksikon)

Den rådende tankegangen er at fred mellom nasjonene er avhengig av balansert avskrekking. Selv om «alle» mener at atomkrig må unngås og at målet er en verden uten atomvåpen, er atomvåpen akseptert som en integrert del av de mektigste nasjonenes avskrekkingsstrategi.

Vi vil utfordre ideen om at avskrekking ved hjelp av atomvåpen bidrar til en tryggere verden, ved å peke på den uakseptable risikoen som ligger i at atomvåpnene eksisterer, og de lidelsene og den risikoen som testing og modernisering av atomvåpenarsenalene medfører. Vi skal rette oppmerksomhet mot de etisk problematiske sidene ved at freden skal «sikres» gjennom trussel om massedrap av sivile. Siden Norge er medlem i NATO, vil vi ha et spesielt fokus på NATO-alliansens atomvåpendoktrine.

Som NATO-medlem omfattes Norge av USAs, Storbritannias og Frankrikes «atomvåpenparaply». Denne type *utvidet avskrekking* innebærer at atomvåpenstater «garanterer» for sine alliertes sikkerhet. Ifølge Det norske forsvarrets gjeldende langtidsplan (fra 2016), er Forsvarets oppgave nr 1 å «Sikre troverdig avskrekking med basis i NATOs kollektive forsvar».

NATOs strategiske konsept fra 2010 slår fast at alliansen har et mål om en verden uten atomvåpen, men i samme dokument slås det fast at NATO er en atomvåpen-alliance. Generalsekretær Jens Stoltenberg uttalte i forbindelse med Arbeiderpartiets landsmøte i 2019 da atomvåpenforbudet ble debattert at «NATOs mål er en verden fri for atomvåpen, men så lenge det finnes atomvåpen, vil NATO også ha atomvåpen som en del av sin avskrekking».

Vår jobb blir å minne om at Norge tidligere har kombinert NATO-medlemskap med en selvstendig atomvåpenpolitikk¹, og at det er i Norges interesse å forhindre at landet trekkes inn i et kjernefysisk våpenkappløp. Bare 40 km utenfor vår kyst finnes noen av verdens farligste atomvåpen som USA ser på som sin største eksistensielle trussel.

Norge har lange tradisjoner for et fredelig samarbeid med Russland, NATOs generalsekretær er norsk, og Norge oppfattes som en god alliert. Dette er et godt utgangspunkt for å ta initiativer innad i NATO, og invitere til dialog om avspenning og nedrustning.

Vi skal oppfordre Norge til å være sitt ansvar bevisst, og framheve at avspenning og gjensidig nedrustning er en tryggere sikkerhetspolitisk strategi enn atomavskrekking. Vi vil peke på det dysfunksjonelle i en strategi der våpenet det avskrekkes med i seg selv innebærer en fare for gjensidig utslettelse om det tas i bruk, villet eller ved uhell, eller om det faller i hendene på terrorister. Videre skal vi påpeke sårbarheten i den

¹ I 1957 gjorde Einar Gerhardsen det klart at Norge ikke tillater atomladninger på norsk jord i fredstid, et vedtak som fortsatt står ved lag.

rådende avskrekkingstrategien, i den forstand at ett enkelt feilskjær kan føre til at en atomkrig kan bryte ut.

Ideen om at atomavskrekking bidrar til trygghet er i strid med målet om en atomvåpenfri verden, og norsk NATO-medlemskap brukes som et argument mot norsk signering av FNs atomvåpenforbud. Arbeidsfelt 2 vil derfor, sammen med arbeidsfelt 1, bidra til måloppnåelse i arbeidsfelt 3.

Arbeide for at Norge signerer og ratifiserer FNs atomvåpenforbud

Traktaten som forbyr atomvåpen ble vedtatt i FN av 122 stater 7. juli 2017, med en stemme mot og en stemme blank. FNs atomvåpenforbud forbyr all aktivitet knyttet til atomvåpen. Traktaten trer i kraft når 50 stater har ratifisert den. Når denne strategien vedtas (4. februar 2020), har 35 land ratifisert og 80 signert.

Norge hadde en sentral rolle i oppstarten av det humanitære initiativet, og var, som nevnt ovenfor, vertsland for den første mellomstatlige konferansen med fokus på de humanitære konsekvensene av atomvåpen i Oslo i 2013. Men Norge gjorde en snuoperasjon i 2015 og ble ikke med på FNs forhandlinger som ledet fram til et atomvåpenforbud i 2017. Norge har i dag hverken signert eller ratifisert atomvåpenforbudet.

Til tross for de katastrofale konsekvensene av bruk av atomvåpen, har våpnene i lang tid vært assosiert med status. Et folkerettslig forbud delegitimerer og stigmatiserer atomvåpnene, og det er grunn til å håpe at dette vil kunne bidra til at atomvåpenstatene går sammen og diskuterer faktiske tiltak for nedrustning. Vi ser allerede at flere finansinstitusjoner har valgt å trekke sine investeringer ut av atomvåpenindustrien etter at forbudet ble vedtatt i FN.

Den politiske motstanden mot norsk signering av FNs atomvåpenforbud begrunnes med vårt medlemskap i NATO. Men det er ingen juridisk motsetning mellom å være NATO-medlem og det å signere FNs atomvåpenforbud, så lenge vi reserverer oss mot atomavskrekking på våre vegne. Om Norge støtter forbudet, vil det forsterke presset på atomvåpenstatene i NATO til å initiere nye forhandlinger om gjensidig nedrustning.

Når forbudet trer i kraft, vil det være etablert en ny folkerettslig norm mot atomvåpen. Vi skal arbeide for at Norge ikke står i veien for denne utviklingen, men støtter opp under prosessen som flertallet i FN har drevet fram.

Vårt arbeid med FNs atomvåpenforbud skal først og fremst gjøres gjennom ICAN i tett samarbeid med andre norske organisasjoner som arbeider mot atomvåpen.

NLA var delaktig i etableringen av ICAN Norge i 2010, og har siden den gang tatt et særlig ansvar for driften av kampanjen. I dag har ICAN Norge 49 partnerorganisasjoner. Flere av partnerne har lokalgrupper, noe som gir et stort nedslagsfelt.

Mens NLA særlig er rettet mot leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere, når ICAN det bredere laget i norsk opinion. Vi ser det derfor som strategisk å videreføre arbeide med atomvåpenforbudet gjennom ICAN. Så lenge de andre nøkkelorganisasjonene i kampanjen er enige i det, og det anses som formålstjenlig av alle parter, vil NLA fortsette å ta det administrative ansvaret for ICAN Norge.

De konkrete metodene vi skal bruke for å fremme norsk signering og ratifisering er nedfelt i [ICAN Norges strategi](#).

6. Målgrupper og tilnærming

Fordi vårt overordna mål er en verden fri for atomvåpen, må vi påvirke de beslutningstakerne som har makt til å forby og avskaffe disse våpnene. Dette kan vi få til ved å endre deres forståelse og posisjoner gjennom informasjon og velbegrunnet argumentasjon, gjerne basert på forskningsdata.

Vår kunnskap om de medisinske konsekvensene av atomvåpen er basert på vår medisinske ekspertise. For å opprettholde denne legitimiteten må vi arbeide kontinuerlig for å ha en medlemsbase med engasjerte leger og medisinstudenter som også omfatter leger med spesifikk ekspertise om atomvåpen. Dette krever også at temaet inkluderes i de medisinske studieplanene.

Vår argumentasjon står sterkere dersom en folkelig opinion støtter opp under den, og utøver press på de folkevalgte. Derfor er det viktig å også arbeide for engasjement i befolkningen generelt.

Våre målgrupper er derfor, i prioritert rekkefølge:

- Beslutningstakere
- Leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere
- Folk flest

Slik kommuniserer vi med beslutningstakere

Målgruppen beslutningstakere er alle som i kraft av sin stilling eller sitt verv kan fatte beslutninger som kan ta oss nærmere en atomvåpenfri verden. Vår kommunikasjon overfor denne målgruppen skal være kritisk og konstruktiv: Vi skal avdekke og kritisere politikk som legitimerer atomvåpen, og etterlyse politiske initiativ som bidrar i retning av målet om en atomvåpenfri verden. Våre foreslåtte løsninger skal være konstruktive og tydelige, og underbygges med fakta og studier. Vi kommuniserer hovedsakelig gjennom politiske møter og skriftlige og muntlige innspill, men også gjennom tradisjonelle og sosiale medier.

Slik kommuniserer vi med leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere

For å nå leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere er det viktig å fremheve det spesifikke aspektet ved NLA. Det skal derfor i hovedsak være leger som

representerer organisasjonen i møter med denne målgruppen. Vi skal fremheve det medisinske fellesskapet som både forplikter og ansvarliggjør, og som også gir tyngde og legitimitet til påvirkningsarbeidet. Vi ønsker at denne målgruppen skal sitte igjen med en følelse av at de er betydningsfulle aktører i kampen for en atomvåpenfri verden, og at de ønsker å engasjere seg, i det minste ved å bli medlem av organisasjonen. Vi kommuniserer hovedsakelig gjennom tilstedeværelse med stands, foredrag, seminarer og undervisning på arenaer hvor leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere befinner seg. Dette omfatter også videre arbeid med å få medisinske virkninger av atomvåpen inn i de medisinske studieplanene.

Slik kommuniserer vi med folk flest

Vi ønsker at atomvåpensaken skal komme høyere på den offentlige agenda, og da må vårt budskap ut i offentligheten. Vanlige mennesker skal sitte igjen med et inntrykk av at NLA er en organisasjon som vet hva de snakker om, slik at de derfor har tillit til det som vi kommuniserer. En stor del av kommunikasjonen til folk flest skal gå gjennom ICAN, som har et større nedslagsfelt i befolkningen. Når vi driver utadrettet arbeid sammen med ICAN, skal vår medisinske ekspertise framheves i sammenheng med de humanitære konsekvensene av bruk av atomvåpen.

7. Organisasjon

Organisering

Styret er det organisatoriske navet i NLA. Styret velges på landsmøtet, og består av leger og medisinstudenter som er medlemmer i organisasjonen.

Så sant organisasjonen har økonomi til det, skal et sekretariat ta seg av den daglige driften. Ansatte i sekretariatet komplementerer innsatsen til styremedlemmene, som ofte er i full jobb med begrenset tid til å følge opp organisasjonens arbeid. Sekretariatet skal tilrettelegge for at styremedlemmene kan bistå organisasjonen med sin medisinske kompetanse. Når denne strategien skrives består sekretariatet av en daglig leder, en ICAN-koordinator, en rådgiver i deltidsstilling og en praktikant. Det er ønskelig å opprettholde eller øke størrelsen på sekretariatet.

I tillegg til et sekretariat og et styre, har organisasjonen en rådsgruppe som fungerer som et konsultativt organ for sekretariat og styre. De som går ut av styret tilbys en plass i rådet, og styret oppnevner en observatør fra rådet til styret.

Arbeidsmiljø

Til tross for det enormt viktige temaet, har NLA i alle år arbeidet med små økonomiske rammer og stor uforutsigbarhet. I slike organisasjoner er man avhengig av engasjement og innsatsvilje som motivasjonsfaktor for både styremedlemmer og ansatte.

Dette engasjementet bør likevel understøttes av en helhetlig og profesjonell tilnærming til organisasjonsutvikling og utvikling av menneskelige ressurser. Styremedlemmene og de ansatte er den viktigste ressursen organisasjonen har. Disse bør derfor få mulighet til å utnytte og utvikle sin kunnskap og sine ressurser.

Et godt arbeidsmiljø er viktig for å beholde kompetente medarbeidere, særlig når man opererer under uforutsigbare rammevilkår. Et godt og stimulerende miljø er også viktig for de som sitter i styret, for å sikre at medlemmer med medisinfaglig kompetanse ønsker å bruke sin tid på dette ulønnede, men svært viktige, vervet.

Ved å tilby meningsfulle oppgaver til dedikerte mennesker, skal vi være en organisasjon det er attraktivt å engasjere seg i, enten det er som lønnet medarbeider eller gjennom ulønnede verv. Målet er å ha et arbeidsmiljø som stimulerer til innsats og resultater, og hvor medarbeidere og frivillige føler seg velkommen, inkludert og ivaretatt.

Medlemsmasse

NLA er en medlemsorganisasjon. Leger og medisinstudenter kan bli medlemmer, og det er åpent for støtte-medlemskap.

Ved utgangen av 2019 har NLA 850 betalende medlemmer. Det er ønskelig å øke medlemstallet av to grunner.

1. En stor medlemsmasse med medisinsk kompetanse gir kredibilitet og legitimitet, særlig når det gjelder arbeidet med de medisinske konsekvensene av atomvåpen. Flere medlemmer gir også et større rekrutteringsgrunnlag for styreverv og annen frivillig innsats.
2. Medlemskontingenten er viktig for økonomien til NLA. I motsetning til eventuelle midler fra donorer, er medlemskontingenten stabile og frie midler som ikke er bundet direkte opp til bestemte aktiviteter og resultatkrav. Dette gir organisasjonen fleksibilitet og trygghet, noe som er særlig viktig når den eksterne finansieringen er usikker.

Av hensyn til det første punktet, er det først og fremst leger, medisinstudenter og annet helsepersonell som er målgruppen for rekruttering av nye medlemmer. Medisinstudenter er viktige både som fremtidige leger og fordi de representerer en yngre gruppe i samfunnet og kan bidra med informasjonsspredning og mobilisering i studentmiljøer. Støttemedlemmer bidrar først og fremst med finansiering, men er også viktig for å mobilisere sivilsamfunnet.

I løpet av strategiperioden skal vi utforske nye metoder for å tiltrekke oss flere medlemmer. Vi har som mål å ha et historisk høyt medlemstall (dvs. over 2000) ved utgangen av strategiperioden.

Annen finansiering

I tillegg til medlemskontingent, har NLA følgende finansieringskilder:

1. Offentlig støtte
2. Private givere
3. Donasjoner fra foreninger eller næringsliv

Offentlig støtte

Den offentlige støtten har variert over tid, og er avhengig av politiske prioriteringer. I 2019 mottok organisasjonen 2 millioner NOK i støtte fra Utenriksdepartementet. Denne støtten ble sikret som et resultat av intenst lobbyarbeid, og det er høyst usikkert om støttebeløpet vil videreføres i de kommende år. Målet for de første årene i strategiperioden vil derfor være å opprettholde denne finansieringen. Dersom det i strategiperioden kommer nye politiske prioriteringer som er mer i tråd med vårt arbeid, for eksempel ved regjeringsskifte, er målet å øke den offentlige støtten.

For å nå målet om å opprettholde, og på sikt øke, den offentlige støtten, må vi kartlegge og holde oss oppdatert på andre muligheter til offentlig støtte utenfor Utenriksdepartementet.

God økonomistyring og profesjonell drift er viktige forutsetninger for å motta offentlige midler. I tillegg må vi kunne vise til konkrete og målbare resultater av vårt arbeid. Dokumentasjon av resultatoppnåelse skal derfor prioriteres gjennom hele strategiperioden.

Private givere

NLA har som mål å øke inntektene fra gaver betydelig, både fra enkeltgivere og faste givere. I 2019 fikk NLA inntekter på 44 000 NOK fra givere (ytterligere 40 000 NOK ble donert til IPPNW via NLA).

For å få flere givere, må organisasjonen og vårt arbeid bli mer synlig. Vi må i større grad være til stede i offentligheten gjennom tradisjonelle og sosiale medier, men enda viktigere er det å være til stede på arrangementer og steder der leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere møtes for å informere om vårt arbeid, rekruttere medlemmer og kommunisere behovet for økonomisk støtte. Vi bør også teste ut potensialet i digitalt baserte appeller og kampanjer.

Fond, foreninger og næringsliv

Så langt har NLA bare i begrenset grad mottatt støtte fra foreninger. Legeforeningen donerte i 2018 en sum på NOK 50 000 til IPPNW sitt internasjonale arbeid. I 2019 avslo de en søknad om organisasjonsstøtte til NLA, med begrunnelse i at ikke kan gi driftsstøtte til organisasjoner. Det kan allikevel være verdt å utforske mulighetene for støtte fra andre legeforeninger, og potensielt også fra Legeforeningen når det gjelder spesifikke tiltak.

Mange organisasjoner får støtte fra næringslivet. Vi vil kartlegge muligheter for slik støtte, og har ambisjoner om å få til minst én avtale av økonomisk betydning i løpet av strategiperioden.

Det er kamp om pengene som doneres via internasjonale fond og stiftelser, som f.eks. Ploughshares Fund, men muligheten er der. I løpet av neste strategiperiode skal vi kartlegge muligheter og søke støtte fra flere internasjonale donorer.